

ในการทำพิธี บรรดาพ่อหมอ
 พุฒาจารย์ทั้งหลายจะมา
 สักการะขึ้นครุหรือสักการะครุ ณ ที่นี้ ถือเป็น
 เสาเป็นหลักแห่งการยกครุ ไหว้ครุ ดังนั้นเมื่อ
 พ่อครูทำการไหว้สักการะเสาอินทขิลแล้ว ครูซอ
 ทั้งหลายจะเอาลูกศิษย์มาขอ เพื่อเป็นเครื่อง
 สักการะแต่ดวงวิญญาณของบรรพบุรุษ ต่ออ้าย
 เจนบ้านเจนเมือง ส่วนผู้ชายจะมาพอนหอก
 พอนดาบ ถวายเทพารักษ์ เสื้อบ้านเสื้อเมือง
 หรือเจนบ้านเจนเมือง เมื่อถึงกำหนดทุกปี ช่าง
 ซอทั้งหลายจะพากันมาราบไหว้พร้อมกับพ่อครู

ภูมิปัญญาพื้นบ้าน

● ชัชวาลย์ ทองดีเลิศ
 karn_chatchawan@hotmail.com

ยกครุ ไหว้ครุ (2)

หลังจากไหว้แล้วก็ซออุ่มงัน แม้จะอยู่ไกลเพียงไร ก็พากันมารวมกันที่เสาอินทขิล
 ผลัดกันซอเป็นพลีกรรมถวาย ถือว่าจะเกิดความสุขสวัสดิ์แก่ตนเองและแก่
 บ้านเมือง” ท่านศาสตราจารย์เกียรติคุณ มณี พยอมยงค์ ปรมาจารย์ของล้านนา
 ได้เขียนเล่าเอาไว้ในหนังสือประเพณีสิบสองเดือนล้านนาไทย

การยกครุ ไหว้ครุ ในงานบูชาเสาอินทขิล ที่มีการปฏิบัติสืบทอดกันมา
 อย่างยาวนานได้เลิกละไปนานหลายปีแล้ว คนรุ่นหลังเองแทบไม่รู้ด้วยซ้ำไปว่า
 มีพิธีกรรมเหล่านี้ด้วย นอกจากการใส่ขันดอก

เรื่องราวงานบูชาเสาอินทขิลในอดีตข้างต้นได้ถูกหยิบยกขึ้นมาพูดคุย
 กันในวงสนทนา จนเป็นที่มาของการริเริ่มการมาร่วมกันมาตั้งขันครุ ยกครุ
 ไหว้ครุในงานบูชาเสาอินทขิล ในปีนี้

พ่อน้อยสิงห์แก้ว มโนเพชร พ่อใจคำ ตาบัญญัติ พ่อทอง สุขรัตน์ นำขบวน

ยามตะวันบ่ายคล้อย ในซุ้มใบตองตั้ง
 ข้างวิหารวัดเจติยหลวง แม่บัวซอน ถนอมบุญ
 แม่ครูซอแห่งเมืองพร้าว แม่บัวตอง แสนพันธุ์
 ครูซอรูปรามนามไพเราะ บุญศรี รัตนัง ช่างซอ
 และราชาเพลงคำเมืองเสียงซ้อ และเฉลิมเวช
 อุภรรมา มาร่วมกันขับขานซอประวัตีเสาอินทขิล
 อุ่มงันสร้างบรรยากาศครึกครื้นให้กับงาน
 ประเพณีใส่ขันดอกบูชาเสาอินทขิล

ช่างปีหนุ่มน้อยคอยเป่าบรรเลงให้พ่อครู
 แม่ครูขับซอตอบโต้ไหวหาว ปฏิภาณไหวพริบก็น
 อย่างสนุกสนาน

ผู้คนที่มาร่วมประเพณีใส่ขันดอกจะ

เข้ามาฟังการขับซออย่างตั้งใจ นาน ๆ จะได้พบกับระดับพ่อครูแม่ครู
ซอมาขับซออย่างใกล้ชิด ฟังไปยิ้มไป หัวร่อกันไปจนน้ำหูน้ำตาไหล

แม่ครูบัวจันทร์ นนทาวลี และคณะครูสอนการทำเครื่อง
สักการะของล้านนา จากบ้านสันทรายหลวง ช่วยกันเย็บใบตองรอบ
ปากกล้วยตีนช้าง ทำสวยดอก เครื่องพลีกรรม ตกแต่งชั้นครู ที่จะร่วม
บูชาเสาอินทขิล

พ่อครูแม่ครูต่างทยอยเดินทางมาถึงวัดเจดีย์หลวง พ่อสิงห์แก้ว
มโนเพชร พ่อครูโคม ดุง หรือจะเรียกว่าปู่ครูก็ได้ พ่อใจคำ ตาบุญญ
พ่อครูทำของเด็กเล่นพื้นบ้าน พ่อทอง สุขรัตน์ พ่อครูหมอยาสมุนไพโร
แม่บัวไหล คณะปัญญา แม่ครูโคม แม่ไล นันตะ แม่ครูถักข้าว ชุมชน
เมืองสาทร แม่จันทร์พลอย วิจิตรา แม่ครูเครื่องเขินชุมชนเมืองกาย

ครูมาลา คำจันทร์ ครูเกริก อัครชิโนเรศ ครูด้านวรรณกรรม
ล้านนา พร้อมด้วยสมาชิกชมรมใบลาน

ครูนุสรา พร้อมด้วยเตชา เตียงเกตุ ครูด้านการทอผ้าพื้นเมือง
จากแม่แจ่ม ก็มาถึงแล้ว

ได้เวลาแล้วตามทีนัดหมายกันขอให้ทุกท่านไปรวมกันที่หน้า
อนุสาวรีย์สามกษัตริย์

ลูกศิษย์ของโฮงเขียนสีบสานภูมิปัญญาล้านนาที่ได้รำเรียน

อ้อมแขนครูมาร่วมบูชาเสาอินทขิล

จับครูชมรมใบลาน มีเหล็กจารใบลานวางอยู่

หยก ฟ้อนนำพร้อมด้วยนักดนตรีพื้นละลื้อ จึง

สีบสานภูมิปัญญาพื้นบ้านจากพ่อครูแม่ครู
ทั้งหลายก็มารอกันอยู่ที่อนุสาวรีย์สามกษัตริย์
อย่างพร้อมหน้าพร้อมตา

ครูวิลักษณ์ ศรีป่าซาง ครูลิขิตร มาแก้ว
ที่ปรึกษากลุ่มลายเมือง ผู้ร่วมจัดงานครั้งนี้แต่
ต้นหนที่ก็เตรียมชั้นครูมาพร้อมด้วยกับกลุ่ม
ลายเมือง

ทพ.นวกูมินทร์ ไชยชมพู่ ผู้เรียงร้อย
ถ้อยคำและศิลปะการแสดงให้ดังตามแก่สายตา
ผู้ชมพร้อมชั้นครูที่ดูงามตา มาถึงแล้วก็คอย
ช่วยดูแลขบวนที่จะร่วมกันแห่ไปบูชาเสาอินทขิล

ครูพงษ์พรรณ เรือนนันทชัย ครูช่างแต้ม
เตรียมชั้นครูมาพร้อมแล้ว

ส่วนทางวิหารอินทขิลอาจารย์ดุสิต
ชวชาติ ครูภาษาล้านนาและด้านพิธีกรรม
ผู้นำในพิธีบูชาเสาอินทขิลทุกปี จะคอยช่วย

แม่บัวซอน กับอ้ายบุญศรี ชอประวัตีเสออินทิล

ดูแลเมื่อขบวนแห่ไปถึง โดยมีหนานขวัญ รับปากว่าจะคอยช่วยอีกแรง

หู้ ๑ ๑ เสียงกอย เครื่องเสียงที่ทำจากเขาควาย ดั้งขึ้น เห่ง ๑ ๑ เสียงกังสตาลดั่งกังวาน จากหนานขวัญ และน้อง ๑ จากกลุ่มลายเมือง เป็นสัญญาณให้ขบวนเริ่มเคลื่อนออกจากอนุสาวรีย์สามกษัตริย์อย่างช้า ๑

หยก ช่างฟ้อน ยกมือไหว้สักก่อนที่จะเริ่มฟ้อนปิติเยื้องย่างอย่างช้า ๑ นำหน้าวงดนตรีสะล้อ ซึง บรรเลงเพลงแว่วหวาน

พ่อน้อยสิงห์แก้ว มโนเพชร พ่อครูตุง โคม พ่อทอง สุขรัตน์ พ่อหม่อพื้นที่บ้าน พ่อใจคำ ตาบุญโณ พ่อครูทำของเล่นเด็ก ครูมาลา คำจันทร์ ครูทางด้านวรรณกรรมล้านนา ถือขันดอกไม้หน้าหน้าขบวนพ่อครูแม่ครูทั้งหลาย

ตามด้วยครุรุ่นใหม่ ๑ และลูกศิษย์ทั้งอายุน้อยอายุมากจากโฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนาที่เคยได้มา ร่ำเรียนวิชาภูมิปัญญากับครูและพ่อครูแม่ครูที่อยู่ด้านหน้า

ขบวนชั้นครู ขบวนขันดอกไม้ ยาวเหยียดออกจากอนุสาวรีย์สามกษัตริย์ เดินเลียบบถนน ผ่านสี่แยกกลางเวียง ผ่านหน้าวัดพันเตา เข้าสู่วัดเจดีย์หลวง ขบวนค่อย ๑ ผ่านวิหารอินทิล ไปทางวิหารวัดด้านซ้าย วนรอบเจดีย์หลวง วกกลับทางวิหารวัดด้านขวา

ย่างเข้าสู่ย่านคำพอดี ขบวนค่อย ๑ เข้าสู่ประตูด้านหน้าของวิหารอินทิล มีอาจารย์ดุสิต ชวชาติ และหนานขวัญ คอยรับเอาชั้นครูและขันดอกไม้เข้าไปไว้ยังรอบ ๑ เสออินทิล

เสออินทิลดูคล้ายแท่นแก้ว ปิดด้วยกระจก สูงราวเมตรเศษ ด้านบนมีพระพุทธรูปปางห้ามสมุทร

ประดิษฐานอยู่ รอบ ๑ เสออินทิลมีชั้นครูตั้งอยู่ก่อนแล้ว ชั้นครูใหญ่สุดตั้งอยู่ด้านหน้า อาจารย์ดุสิตบอกว่า เป็นชั้นหลวง เครื่องพลีกรรมทุกอย่างมืออย่างละ 108 ชั้น มีเชือกคล้องข้างและขอสับข้างวางอยู่ในชั้นครูด้วย พร้อมทั้งมีชั้นครูที่เป็นปรีวารอีก 12 ชั้น

ชั้นครูที่ครูและพ่อครูแม่ครูที่แห่ขบวนมาร่วมกัน ถู้นำมาวางตั้งไว้รายรอบเสออินทิล

ทุกคนกราบบูชาเสออินทิล นบনอบต่อครูบาอาจารย์ ขอพลังแห่งเสออินทิลได้เพิ่มพลัง

ศรัทธาอันกล้าแกร่งในการสืบสานวิชาภูมิปัญญาล้านนาให้สืบต่อไป

เสร็จแล้วทยอยกันไปกราบหลวงพ่พระพุทธรพจนวราภรณ์ (พระธรรมดิลก) เจ้าอาวาสวัดเจดีย์หลวง หลวงพ่อท่านเป็นองค์อุปถัมภ์โฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา

“สมัยก่อนนั้นก่อนที่จะนำเอาวิชาความรู้ที่ได้ร่ำเรียนมาจากพ่อครูแม่ครูออกไปใช้การใช้งาน บรรดาเหล่าสรรพช่างทั้งหลายจะนำชั้นครูมาทำพิธีไหว้ครู บูชาครู ในช่วงงานบูชาเสออินทิล เพื่อเป็นสิริมงคลแก่ตนทุกปี” หลวงพ่อเล่าให้ฟังหลังจากที่เข้าไปกราบท่านที่หน้ากุฏิ

ทุกคนได้รับพร เส้นฝ้ายสำหรับมัดมือ และหนังสือมงคลชีวิตที่หลวงพ่แต่งขึ้นกลับบ้าน

ครู พ่อครูแม่ครูและบรรดาลูกศิษย์ที่มาช่วยยกครูไหว้ครู บูชาเสออินทิล ได้ระลึกนึกถึงวิชาความรู้และคำสั่งสอนของครู พลังของครูได้เข้ามาอยู่กับตัวศิษย์ เชื่อมโยงกับพลังศรัทธาแห่งเสออินทิล ฝ้ายมัดมือและหนังสือมงคลชีวิตของหลวงพ่ ทำให้จิตวิญญาณแห่งการสืบสานภูมิรู้ ภูมิปัญญา ลูกโซ่สว่างไสว

เป็นที่รู้กันว่าในงานบูชาเสออินทิล ครู พ่อครูแม่ครู และลูกศิษย์ทั้งหลายจะมาร่วมกันยกครูไหว้ครูร่วมกันทุกปี

ร่วมสนับสนุนการสืบสานความรู้ของ ‘พ่อครูแม่ครูภูมิปัญญา’ ได้ที่ ‘กองทุนสืบสานล้านนา’ โฮงเฮียนสืบสานภูมิปัญญาล้านนา 35 ถ.รัตนโกสินทร์ ต.วัดเกตุ อ.เมือง จ.เชียงใหม่ 50000

โทรศัพท์ 0-5324-4231 โทรสาร 0-5324-4232